

Løgmaður: ÁBYRGDIN TIKIN AV MÍNUM HERÐUM

Kaj Leo Holm Johannesen hevur lagt frá sær sum løgmaður, hóast hann formliga situr í starvinum til nýggjur løgmaður er valdur

Árni Gregersen
Mynd: Álvur Haraldsen

Hann er næstan altíð blíður og fyrikomandi at mæta, nú skjótt fyrrverandi løgmaðurin Kaj Leo Holm Johannesen.

Kortini hava tað verið tíðarskeið hesi seinastu sjeý-átta árin, har ein hevur merkt, at hann hevur verið meira trústur og tyngdur av ábyrgd enn gott er.

Nú er stóðan øðrvísi. Við stórum smíli, avslappaður í klædninsjakka og kovboybuksum, tekur hann ímóti í sambandshølunum á Gamla Apotekið. Friður hvíllir yvir manninum, sum seinastu tvey valskeiðini hevur sitið í heita løgmansstólinum í Tinganesi.

– Tað kennist veruliga sum ein lætti, at avgerðin er tikin um at eg fari úr løgmansstarvinum, sigur hann, men skundar sær at leggja afturat: – Men tak endiliga ikki feil. Eg vildi ikki havt verið hesi árin fyri uttan.

Mótgangur
Føroyar komu júst inn í búskapar- og figgjarkreppuna, tá ið løgmaður setti seg í stólin í Tinganesi.

Kreppan rakti allan heim-in og rakti eisini Føroyar. Tað venda vit aftur til. Tá ið tú átekur tær ábyrgdina at stjórna einum

landi, so er nógv sum fylgir við, sum tú ikki kanst fyrirreika teg til frammanundan. Fleiri slíkum hendingum hevur fyrrverandi løgmaður verið fyri.

– Tá ið tað bankaði á hurðina ein leygarmorgum og fólk komu at boða mær frá, at Eik Banki var í álvarsligum trupulleikum. Tað var ikki stuttligt uppá nakran máta, tí eg minnst væl, tá ið tað sama hendi við Sjóvinnubankanum og Føroya Banka í níti árunum, sigur Kaj Leo Holm Johannesen.

Júst tá var politiska skipan lögð undir álvarsligt trýst. Faktisk fingi løgmaður og landsstýrismaðurin við figgjarmálum, Jóannes Eidesgaard, Javnaðarflokkurin, boð um, at teir skuldu kalla tingið saman og so keypa bankan.

– Eg bað Jóannes Eidesgaard kom við mær inn í eitt rúm, har vit vóru tveir einir. Vit gjøgnumgingu støðuna og avgjördu, at vit ikki fóru at kalla tingið saman og at almennu Føroyar heldur ikki fóru at keypa Eik, fortelur løgmaður nú.

Sum flestum kunnugt, so keypti TF Holding bankan og eigur hann framvegis í dag.

Løgmaður leggur afturat, at hann er ómetaliga glaður fyri, at føroysku bankarnir eru við í donsku bankapakkunum.

– Eg minnst væl tann dagin Andders Fogh, forsætis-

ráðharri, ringdi til mín og spurdi um vit høvdu áhuga at vera við í bakapakkunum. Eg svarði ja beinanvegin – og tað eri eg sera glaður fyri í dag, sigur Kaj Leo Holm Johannesen.

Seinni fóru bankapakkarnir gjøgnum figgjarmálaráðið og politisku skipanina.

Kaj Leo Holm Johannesen minnst eisini aftur tá, tá ið risin í føroyskari fiskivinnu á landi, Faroe Seafood, fór av knóranum. Ein frammaná til alt samfelagið, men sum eisini rakti 800 fólk, sum tá mistu arbeiðið »overnighth«.

– Fyri nógvar familjur var hetta ræðuligt. Tey mistu livibreyði, men tibetur kom ferð aftur á búskapin og arbeiðsloysið nú er tað lægsta í Evropa, sigur hann.

Eitt annað stórmál, var tá ið tað almenna bjargaði Norrønu og Smyril Line, so fyrirtøkan ikki fór á heysin.

– Tað var hart og eg brúkti nógva tíð at sannføra mínar egnu um, at hetta var tað rætta, fortelur løgmaður.

Í dag sigur hann seg ikki ivast í, at fór Norrøna tá, so var hon seld til Íslands og vit høvdu als ikki havt ta framgongd í ferðavinnuni, sum vit hava í dag.

CIP-málið
Mest buldrasliga tíðin á politiska frontinum hevur verið síðan málið um undirsjóvartunlarnar millum Skálafjørðin og Havnina og

Streymoyinna og Sandoynna tók seg upp.

Kári P. Højgaard, landsstýrismaður við innlendismálum, arbeiddi stillisliga við málinum og var næstan klárur at skriva undir eina avtalu við Copenhagen Infrastructure Partners, tá stígur kom í.

Politiska skipan helt talan vera um óðamannaverk og steðgaði avtaluni, beint áðrenn hon varð undirskrivað.

Í staðin var politisk avtala gjörd um, at tað almenna skal gera tunnlarnar.

Nú skuldi ein kanska hildið, at hetta mál var komið uppá pláss, men tað fekk álvarsligt eftirspæl.

Fyrst var eitt misálitisuppskot við 13 punktum lagt fram móti løgmanni. Aksel V. Johannesen, Høgni Hoydal og Poul Michelsen lögdu uppskotið fram, men tað fall í tinginum.

10. oktober í 2013 var atkvøðugreiðsla. 11 atkvøddu fyri misálitinum, men 19 ímóti, so tað fall.

Men landsstýrismálanevndin setti ein kanningarstjóra at kanna málið. Hans Gammeltoft-Hansen kom við einari frágreiðing, sum telir 450 síður. Í henni verður sagt, at løgmaður tilvitað hevur borið Løgtinginum skeivar upplýsingar.

Í mun til misálitisuppskotið frá andstøðuflokkunum, so slapp løgmaður ómetaliga væl frá kanningin.

– Alt sum eg gjørði annars hevði eg fulla heimild at gera, sigur løgmaður í dag.

Hann fekk síðani eina átalu frá Løgtinginum.

– Angrar tú í dag, at tú ikki legði frá tær, dagin kanningin var almannakunngjørd?

– Nei, tað geri eg ikki. Nú havi eg lagt hatta afturum meg, men tað var eg sum tók stigi. Eg var ikki trústur til tað, sigur hann.

Ringu tíðirnar

Ringu tíðirnar í nullunum gjördu tað torført at sita við landsins leiðslu. Afturgongd var allastaðni og støða mátti takast til, hvat gerast skuldi.

Samgongan samdist um ikki at seta fótin ov hart á búskaparligu bremsuna, men heldur royna at halda sum mest av arbeiði í gongd.

Hetta kostaði sjálvandi figgjarliga, men tað gingu bert fáa ár, so fóru inntøkurnar aftur at vaksa í samfelagnum.

Við snildi og tvørleika eydnaðist at vinna Føroyum størri uppsjóvarkvotur – serliga av makreli. Tað gekk eisini við á marknaðinum fyri aldan laks, har laksa-prisurin bara gekk uppeftir. Samstundis aldu føroysku alararnir meira og útflutningurin setti met.

Hvør bestemmar ?

Samgonguflokkum verður vanligi skotið í skógvarnar, at táið Fólkaplokkurin er í

einari samgongu, so avgerð Fólkaplokkurin alt.

– Ja, tað verður sagt, men flokkurin fór til val í 2011 við tí, at vinnan skuldi ikki gjalda nakað. Nú er tilfeingisgjald álagt og síðani tá eru um 500 milljónir komnar í landskassan, sigur løgmaður.

Hann sigur eisini, at tað var semja um, at skattaskipanin skuldi umleggjast, tá ið seinasta samgonga tók við. Fólkaplokkurin vildi hava flatskatt, men tað vóru gjörd tvey knekk á skattastigan, so tey sum forvinna meira enn 500.000 krónur gjalda fimm prosent eyka í skatti – og tey sum forvinna meira enn 800.000 krónur gjalda 10 prosent eyka.

– So talan er í veruleikan ikki um veruligan flatskatt. At onkrar reguleringar kanska eiga at gerast nú er eitt annað mál, men skattaskipanin mátti broytast, so tað aftur loysti seg at arbeiða, sigur Kaj Leo Holm Johannesen.

Grundleggjandi er hann vælnøgður við tað sum er hent. Serliga á uttanríkispolitiska økinum og á almannaøkinum heldur hann at nógv er hent.

– So sjálvt um tað hevur verið strævið at sita á vakt 24 tímar um samdøgrið øll hesi árin, so hevur tað verið fantastiska spennandi, sigur hann at enda.